

Bevolking – Methodologie

---

1. HUISHOUDENS	2
1.1 GEGEVENSBRON: RIJKSREGISTER	2
1.2 REFERENTIEDATUM GEGEVENS	3
1.3 DEFINITIES	3
A. <i>Huishouden</i>	3
B. <i>Collectief huishouden</i>	3
C. <i>Privaat huishouden</i>	3
D. <i>Huishoudenstype en –positie</i>	3
E. <i>Referentiepersoon</i>	4
1.4 HUISHOUDENSTYPOLOGIE	4
1.5 HUWELIJKEN, ECHTSCHIEDINGEN EN WETTELIJKE SAMENWONING	8
A. <i>Huwelijken en echtschiedingen</i>	8
B. <i>Wettelijke samenwoning</i>	9
1.6 TABELLEN	10

1. HUISHOUDENS

Dit onderthema van het thema “bevolking” behandelt de huishoudensstatistieken. In tegenstelling tot de drie vorige subthema’s waar de basiseenheid altijd een individuele persoon was, hebben deze statistieken meestal een andere basiseenheid, namelijk een huishouden.

1.1 Gegevensbron: Rijksregister

De bevolkingscijfers in de tabellen van dit topic werden berekend op basis van de geanonimiseerde individuele demografische gegevens van het Rijksregister die door Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium) werden bewerkt.

Sinds 1988 wordt het **bevolkingscijfer** berekend op basis van de gegevens van het **Rijksregister van de natuurlijke personen**. Het Rijksregister is een systeem van informatieverwerking, dat instaat voor de opneming, de memorisatie en de mededeling van informatie betreffende de identificatie van natuurlijke personen.

De informatie in het Rijksregister is afkomstig uit:

- de gemeentelijke bevolkingsregisters en vreemdelingenregisters;
- de registers van de diplomatieke zendingen en consulaire posten voor de Belgen die in het buitenland verblijven;
- het wachtregister.

Het **officiële** of **wettelijk bevolkingscijfer** bevat echter enkel de personen die hun hoofdverblijfplaats in België hebben. Hierin zijn de Belgen en vreemdelingen die toegelaten of gemachtigd zijn om zich te vestigen of om op het grondgebied te verblijven inbegrepen. De vreemdelingen die minder dan drie maanden op het grondgebied verblijven, de asielzoekers (ingeschreven in het wachtregister) en de vreemdelingen in onregelmatige situatie worden daarentegen niet meegeteld in de **bevolking de jure**.

Bijgevolg zijn volgende categorieën personen niet inbegrepen in de bevolkingscijfers van de Brusselse gemeenten:

- het buitenlands diplomatiek personeel en de niet-Belgische leden van hun huishouden;
- de kandidaat-vluchtelingen (asielzoekers) die krachtens de wet van 24 mei 1994 in een wachtregister worden ingeschreven. Voornoemde wet trad in werking op 1 februari 1995. Deze wachtlijst mag niet in rekening worden genomen om de totale bevolking te bepalen;
- alle personen die illegaal in België verblijven;
- de kotstudenten (die gedomicilieerd zijn buiten het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bij hun ouders);
- de personen zonder vaste verblijfplaats.
- Belgen in het buitenland.

1.2 Referentiedatum gegevens

De bevolkingscijfers geven dus het aantal ingeschreven personen weer in een van de gemeenten van het rijk, en dit telkens op de referentiedatum van het desbetreffende jaar. Deze referentiedatum is voor alle jaren dezelfde, meer bepaald **1 januari**. Dit heeft als positief gevolg dat de bevolkingscijfers van verschillende jaren onderling vergelijkbaar zijn.

1.3 Definities

A. Huishouden

Een **huishouden** bestaat ofwel uit een persoon die gewoonlijk alleen leeft, ofwel uit twee of meer personen, die al dan niet door familiebanden verbonden, gewoonlijk eenzelfde woning betrekken en er samenleven (Deboosere et al., 1997; Deboosere et al., 2009). De huishoudens kunnen in twee grote klassen worden ingedeeld: **collectieve huishoudens** en **private huishoudens**.

B. Collectief huishouden

Collectieve huishoudens zijn **religieuze gemeenschappen, rust- en verzorgingshuizen, weeshuizen, studenten- of arbeidershomes, ziekenhuizen of verplegingsinrichtingen en gevangnissen** (Deboosere et al., 1997; Geurts, 2005; Lodewijckx en Deboosere, 2008; Deboosere et al., 2009). Een collectief huishouden kan dus worden gekenmerkt door een professionele organisatie van de huisvesting en door een bedrijfsmatige invulling van de dagelijkse levensbehoeften (Lodewijckx en Deboosere, 2008; Centraal Bureau voor de Statistiek, 2014).

C. Privaat huishouden

Al de overige, en dus het overgrote merendeel van de huishoudens, vormen samen **de private of particuliere huishoudens**. Deze private huishoudens kunnen onderverdeeld worden in verschillende **huishoudenstypes**. Verder kunnen de personen binnen de private huishoudens gekenmerkt worden door een eigen **huishoudenspositie**.

D. Huishoudenstype en -positie

De **huishoudenstypes** omschrijven **welk soort privaat huishouden** het desbetreffende privaat huishouden is, meer bepaald of het over een “alleenwonende” gaat, “alleenstaande ouders”, een “gehuwd paar met kind(eren)”, enz. Afhankelijk van de gebruikte typologie verschillen deze gehanteerde categorieën. Iedere persoon binnen een privaat huishouden heeft een eigen **huishoudenspositie**. Deze variabele heeft in tegenstelling tot het huishoudenstype als basiseenheid de individu en niet het huishouden. Deze geeft aan **welke rol men bekleedt binnen het huishouden**, zoals bijvoorbeeld “gehuwde persoon met thuiswonend(e) kinderen”,

“kind bij een gehuwd paar”, “andere persoon in het huishouden”, enz. Deze huishoudenspositie wordt dus bepaald door het huishoudenstype, maar ook door de plaats die men bezet in het huishouden. Het gevolg hiervan is dat er personen binnen eenzelfde huishoudenstype door verschillende huishoudensposities gekenmerkt kunnen worden. Binnen het huishoudenstype “gehuwd koppel met kind(eren)” komen zo bijvoorbeeld ten minste twee huishoudensposities voor, namelijk “gehuwde persoon met thuiswonende kind(eren)” en “kind bij een gehuwd paar” (Lodewijckx en Deboosere, 2008).

De bepaling van het huishoudenstype en de huishoudenspositie is bij sommige huishoudenstypologieën, zo ook deze die in de tabellen van dit onderthema wordt gebruikt (zie 4.2 Huishoudenstypologie), afhankelijk van de keuze van de referentiepersoon en van de banden van verwantschap die de overige huishoudensleden met deze referentiepersoon vertonen. Tussen haakjes merken we op dat enkel private huishoudens een referentiepersoon hebben, collectieve huishoudens niet.

E. Referentiepersoon

Voor elk privaat huishouden wordt een referentiepersoon aangeduid, teneinde de plaats van elk lid van het huishouden te kunnen bepalen (verwantschap). In principe wordt als referentiepersoon de persoon genomen die werkelijk de belangen van het gezin behartigt of die voor het grootste deel in het onderhoud van het huishouden voorziet (Deboosere et al., 1997). Toch zal in de realiteit de referentiepersoon degene zijn die zich bezighoudt met de administratieve zaken (Lodewijckx en Deboosere, 2008; Deboosere et al., 2009).

Deze referentiepersoon vormt bij de gehanteerde huishoudenstypologie (zie 4.2 Huishoudenstypologie) het centrale begrip om het huishoudenstype en -positie te bepalen, aangezien alles gebeurt op basis van de verwantschappen van de personen in het huishouden ten opzichte van deze referentiepersoon. Een andere persoon binnen het huishouden aanduiden als referentiepersoon kan een heel andere huishoudensclassificatie, op vlak van het huishoudenstype en -positie, voor datzelfde huishouden tot gevolg hebben. De keuze van de referentiepersoon heeft dus verstrekkende gevolgen voor de bepaling van het uiteindelijke huishoudenstype en -positie(s), waardoor de personen in het privaat huishouden gekenmerkt worden. Een extreem voorbeeld hiervan is een huishouden bestaande uit een zestiger die samenwoont met zijn zoon/dochter van veertig. Wanneer de zestiger als referentiepersoon wordt aangeduid hebben we te maken met alleenstaande ouder, in het andere geval, indien de veertiger de referentiepersoon is, gaat het over een ander type huishouden in de gehanteerde typologie (zie 4.2 Huishoudenstypologie) (Deboosere et al., 2009).

1.4 Huishoudenstypologie

De typologie die in al de tabellen werd gehanteerd is de **BETypo**. Dit is een typologie die werd ontwikkeld door de werkgroep “Huishoudens”, die werd opgericht door het Coördinatiecomité op aanvraag van het BISA in 2013, en is een aanpassing van een typologie die werd opgesteld door Lodewijckx en Deboosere in 2008. Zij hadden als basis de LIPRO-typologie. Dit laatste is

een typologie met bijbehorende software die zijn ontstaan kende in 1991, toen het werd ontwikkeld in Nederland door het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut. De BETypo deelt de private huishoudens in, net zoals de LIPRO-typologie in 7 verschillende **private huishoudenstypes**:

- 1) alleenwonenden,
- 2) gehuwden zonder kinderen,
- 3) gehuwden met kind(eren),
- 4) ongehuwd samenwonenden zonder kinderen,
- 5) ongehuwd samenwonenden met kind(eren),
- 6) alleenstaande ouders,
- 7) andere types huishoudens.

De collectieve huishoudens kunnen als een 8ste huishoudenstype beschouwd worden. De 7de categorie, de andere types huishoudens, bevatten alle private huishoudens die niet onder de eerste 6 soorten private huishoudens ondergebracht kunnen worden. Voorbeelden van een dergelijk huishouden zijn samenwonende vrienden, broers en zussen die samenwonen, enz. (Lodewijckx en Deboosere, 2008).

Er worden binnen de BETypo, net zoals bij de LIPRO-typologie 11 verschillende **private huishoudensposities** omschreven naar aanleiding van de 7 private huishoudenstypes:

- 1) kind bij een gehuwd paar,
- 2) kind bij een ongehuwd samenwonend paar,
- 3) kind bij een alleenstaande ouder,
- 4) alleenwonend persoon,
- 5) gehuwd persoon zonder kinderen,
- 6) gehuwd persoon met één of meer kinderen,
- 7) ongehuwd samenwonende persoon zonder kinderen,
- 8) ongehuwd samenwonende persoon met één of meer kinderen,
- 9) alleenstaande ouder met één of meer kinderen,
- 10) andere leden van het huishouden die op zichzelf (individueel of met andere leden) geen huishouden vormt,
- 11) andere (in een ander type van private huishoudens).

De huishoudenspositie van een persoon behorende tot een collectief huishouden wordt tussen haakjes omschreven als een persoon wonend in een collectief huishouden (Geurts, 2005; Lodewijckx en Deboosere, 2008).

De private huishoudenspositie **andere leden van het huishouden** (nummer 10 van

bovenstaande lijst) kan voorkomen bij alle private huishoudenstypes behalve bij de “alleenwonenden” en de “andere types huishoudens”. De leden van deze laatste soort huishoudens worden allemaal “andere” (positie nummer 11) genoemd. Op basis van het voorkomen van andere leden in het huishouden kunnen elk van de 5 private huishoudenstypes waarin deze andere leden kunnen voorkomen (gehuwd zonder kinderen, gehuwd met kind(eren), ongehuwd samenwonenden zonder kinderen, ongehuwd samenwonenden met kind(eren) en alleenstaande ouders) verder opgedeeld worden in twee, meer bepaald in een variant met de aanwezigheid van andere leden in het huishouden en in een categorie zonder de aanwezigheid van andere leden in het huishouden. Er is namelijk een groot verschil tussen bijvoorbeeld een alleenstaande ouder waarbij de grootouders inwonen en een alleenstaande ouder die alleen met zijn of haar kind(eren) een huishouden vormt. Op basis van deze iets meer gedetailleerde huishoudenstypologie kunnen de private huishoudens zodoende worden opgedeeld in 12 private huishoudenstypes in plaats van in 7 private huishoudenstypes.

Bij de toepassing van deze typologie op de databestanden zoals ze verkregen worden van Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium) stelde zich echter een probleem bij de ongehuwd samenwonenden. De ongehuwd samenwonende partner van de referentiepersoon wordt in deze gegevensbestanden namelijk niet aangeduid, in tegenstelling tot de echtgenoot/echtgenote wanneer de referentiepersoon gehuwd is met zijn/haar partner. In dat geval wordt de partner wel aangeduid.

Om toch de private huishoudenstypes “**ongehuwd samenwonenden zonder kinderen**” en “**ongehuwd samenwonenden met kind(eren)**” te kunnen vormen, een schatting van het aantal van deze twee types te kunnen maken, werd een bepalingsstelsel met regels ter identificatie van deze soort huishoudens ontwikkeld aan de hand van een aantal aannames. Er werd meer bepaald beslist om een huishouden als een ongehuwd samenwonend koppel (met eventueel nog kind(eren) en andere leden) te beschouwen als de referentiepersoon 18 jaar is of ouder, er geen echtgenoot of echtgenote van de referentiepersoon in het huishouden aanwezig is (in dit geval is er sprake van een gehuwd koppel), en er een **partner** zich in het huishouden bevindt (Lodewijckx en Deboosere, 2008; Deboosere et al., 2009).

Om een partner te kunnen aanduiden moet er eerst nagegaan worden of er in het desbetreffende huishouden een **potentiële partner** aanwezig is. Dat is iedereen die 18 jaar of ouder is, niet-verwant met en van het andere geslacht is dan de referentiepersoon. Dit laatste criterium heeft overigens als gevolg dat twee ongehuwd samenwonende partners van hetzelfde geslacht nooit als een ongehuwd samenwonend koppel in deze typologie worden beschouwd. De niet-getrouwde samenwonende koppels van hetzelfde geslacht worden dus niet geïdentificeerd in deze typologie.

Indien er slechts één persoon in het huishouden aanwezig is die aan deze criteria van een potentiële partner voldoet wordt hij of zij beschouwd als de ongehuwd samenwonende partner van de referentiepersoon. Indien er meerdere potentiële partners in het huishouden zijn wordt gekeken naar wie het kleinste leeftijdsverschil met de referentiepersoon (de leeftijden in aantal volledige verstreken jaren genomen) heeft. Wanneer er vervolgens meerdere potentiële partners in het huishouden zijn met dit zelfde kleinste leeftijdsverschil met de referentiepersoon

wordt de oudste persoon van deze laatste subgroep genomen als meest potentiële partner. Deze meest potentiële partner moet, om als ongehuwd samenwonende partner van de referentiepersoon beschouwd te worden, een leeftijdsverschil van minstens 15 jaar hebben met de overige potentiële partners. Deze overige potentiële partners kunnen tussen haakjes overigens nooit als partner worden aangeduid, enkel de meest potentiële partner maakt hier kans op.

De eventuele **kinderen** van de partner kunnen eveneens niet als dusdanig in de gegevensbank aangeduid worden. Er is daarom beslist om de personen die niet-verwant zijn met de referentiepersoon, en minstens 15 jaar jonger zijn dan de net aangeduide partner als zijn of haar kinderen te beschouwen. Andere kinderen die kunnen voorkomen in een huishouden van het type “ongehuwd samenwonenden met kind(eren)” zijn de kinderen en stiefkinderen van de referentiepersoon. In de private huishoudens met als types “gehuwden met kind(eren)” en “alleenstaande ouders” worden dergelijke personen ook als kinderen beschouwd. In deze twee laatste huishoudenstypes worden ook de aanwezige niet-verwante personen met de referentiepersoon die onder de 18 jaar zijn als kinderen beschouwd, aangezien dit mogelijks pleegkinderen zijn. Dit is niet het geval bij de ongehuwd samenwonden met kind(eren) (Lodewijckx en Deboosere, 2008).

Er is verder ook nog bepaald geweest dat de gehuwde paren en de alleenwonenden minstens 15 jaar moeten zijn om als dusdanig beschouwd te kunnen worden. Een alleenwonende moet overigens geen referentiepersoon zijn van het eenpersoonshuishouden waarvan hij of zij het enige lid is om als alleenwonende beschouwd te kunnen worden. Ook een eenoudergezin moet niet per se een referentiepersoon bevatten. Eenoudergezinnen kunnen namelijk ook bestaan uit een echtgenoot/echtgenote en kinderen, indien er geen referentiepersoon in het huishouden aanwezig is. Er kunnen voorts nooit meerdere echtgenoten/echtgenotes van een referentiepersoon in een huishouden met een gehuwd paar voorkomen. In dit laatste geval is het huishouden als een **ander type huishouden** te beschouwen (Lodewijckx en Deboosere, 2008).

Er werd tenslotte beslist om ook de huishoudens die normaal op basis van enkel bovenstaande regels als “ongehuwd samenwonenden zonder kinderen” zouden beschouwd worden als “andere types huishoudens” te categoriseren van zodra er in dit huishouden minstens twee niet-verwante personen met de referentiepersoon (zijnde de partner en minstens nog een niet-verwante persoon die niet als een kind van de partner kan aangeduid worden) aanwezig zijn.

Een laatste soort huishoudens die ook onder de andere types huishoudens wordt geclassificeerd zijn de huishoudens met een gemengd collectief/privaat karakter. Dit gaat om slechts enkele huishoudens over heel het Rijk per jaar. Zij worden in deze BETypo volledig als privaat beschouwd met als huishoudenstype “ander type huishouden”. Alle personen van deze huishoudens met een gemengd collectief en privaat karakter hebben als huishoudenspositie bijgevolg “andere” (positie 11) in deze typologie.

1.5 Huwelijken, echtscheidingen en wettelijke samenwoning

De statistieken over het aantal huwelijken en het aantal echtscheidingen hebben een andere bron dan de andere statistieken van het thema bevolking. Deze statistieken werden namelijk grotendeels gebaseerd op de **formulieren van de burgerlijke stand** voor wat betreft de statistieken over de huwelijken en de echtscheidingen tot en met 2013 vanop onze website. De nieuwe statistieken vanaf 2014 over de huwelijken en echtscheidingen worden geproduceerd door de **Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium)** op basis van het Rijksregister. Ook de statistieken over de wettelijke samenwoning worden door hen opgesteld op basis van het Rijksregister.

A. Huwelijken en echtscheidingen

De statistieken over het aantal huwelijken en het aantal echtscheidingen zijn **statistieken van gebeurtenissen**: ze geven weer hoeveel keer een bepaalde gebeurtenis (huwelijk of echtscheiding) plaatsvond in een bepaald jaar, waarbij de huwelijken en de echtscheidingen worden geteld in de gemeente waar het huwelijk plaatsvond.

Tot en met 2015 (op onze website beschikbaar tot en met 2013) werden deze aantallen bepaald aan de hand van de formulieren van de burgerlijke stand. Deze formulieren werden direct ingevuld in de gemeente waar het huwelijk werd of wordt voltrokken. De statistiek betreffende het aantal **huwelijken** op basis van de formulieren van de burgerlijke stand gaf bijgevolg alleen maar het aantal huwelijken die voltrokken werden in een Belgische gemeente weer, en niet de huwelijken die in het buitenland plaatsvonden. De statistiek met betrekking tot het aantal **echtscheidingen** op basis van de formulieren van de burgerlijke stand bevatte alle echtscheidingen die werden overgeschreven in de registers van de burgerlijke stand van de Belgische gemeenten. As datum van de echtscheiding werd de datum van de overschrijving van het vonnis bij de burgerlijke stand genomen. Deze overschrijving gebeurde in de registers van de gemeente waar het huwelijk werd voltrokken. In tegenstelling tot de huwelijksstatistiek, bevatte deze echtscheidingsstatistiek ook de echtscheidingen van huwelijken die niet in België plaatsvonden, en die dus niet voorkomen in de huwelijksstatistiek. Deze echtscheidingen die in het buitenland werden voltrokken, werden overschreven in de registers van de burgerlijke stand van de gemeente Brussel. Hierbij stelde zich een statistisch probleem doordat geen onderscheid kon gemaakt worden tussen een echtscheiding van een huwelijk in het buitenland en een echtscheiding die een huwelijk beëindigt dat werkelijk in de gemeente Brussel is voltrokken. Het aantal echtscheidingen in deze gemeente werd hierdoor verhoogd.

In 2016 vond vervolgens een belangrijke hervorming plaats. In het kader van de administratieve vereenvoudiging werden toen de statistische huwelijks- en echtscheidingsformulieren afgeschaft. **Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium)** stelt nu de huwelijks- en echtscheidingsstatistiek op gebruik makend van het Rijksregister van de natuurlijke personen (RR). De statistieken worden meer bepaald opgesteld aan de hand van de informatietitel "burgerlijke stand" (I.T. 120) van het Rijksregister. De I.T. 120 registreert alle veranderingen inzake burgerlijke stand m.b.t. in het Rijksregister ingeschreven personen. Dit

gebruik van een andere bron heeft een **breuk in de statistische reeks** tot gevolg. In essentie werd een **de facto-statistiek** vervangen door een **de jure-statistiek** waarin, zoals hieronder zal aangetoond worden, de in het buitenland plaatsgevonden gebeurtenissen m.b.t. een of twee in België woonachtige personen mee worden opgenomen, maar waarbij de gebeurtenissen m.b.t. niet in België woonachtige personen vanaf nu buiten beschouwing worden gelaten. Vanaf 2016 is deze de jure-statistiek overigens de enige huwelijks- en echtscheidingsstatistiek die nog beschikbaar is. Voor de jaren 2014 en 2015 zijn beide soorten statistieken beschikbaar. Wij publiceren de nieuwe statistiek op onze website vanaf 2014.

Het aantal **huwelijken** in deze nieuwe statistiek wordt opgesteld door het door gecontroleerd selecteren van alle veranderingen die leiden tot de staat van "gehuwd" in het Rijksregister en door ze vervolgens twee per twee met elkaar te combineren kan, indien die veranderingen slaan op dezelfde gebeurtenis. Deze statistiek telt alle huwelijken waarvan minstens een van de twee echtgenoten op het ogenblik van de gebeurtenis ingeschreven was in het Rijksregister (het Wachtregister daarbij inbegrepen), ook als dat huwelijk in het buitenland of een consulaat of een ambassade werd gesloten. Dit was in de statistiek op basis van de formulieren van de burgerlijke stand niet het geval. De huwelijken tussen twee niet in België woonachtige personen, maar die in België plaatsvonden, worden daarentegen niet meer in rekening genomen.

Voor de **echtscheidingen** wordt gekeken naar alle veranderingen van de informatietitel van de informatietitel "burgerlijke stand" tot de staat van "gescheiden". Ook de echtscheidingen worden gecontroleerd geselecteerd en vervolgens twee per twee met elkaar gecombineerd, indien de veranderingen slaan op dezelfde gebeurtenis. Net zoals voor de huwelijken wordt voor de echtscheidingen geen rekening meer gehouden met een gebeurtenis in België tussen twee personen die niet ingeschreven staan in het Rijksregister, dit in tegenstelling tot voorheen. De echtscheidingen van een huwelijk die in het buitenland voltrokken werd, maar waarbij op het moment van de gebeurtenis minstens een persoon betrokken is die in het Rijksregister ingeschreven staat, worden, net zoals hiervoor, in rekening genomen, echter niet meer in het cijfer voor de gemeente Brussel. Tenslotte wordt en dit in tegenstelling tot bij de formulieren van de burgerlijke stand, in deze nieuwe echtscheidingsstatistiek de datum van de gerechtelijke uitspraak genomen als de datum van de echtscheiding. Er kunnen echter meerdere weken zitten tussen de datum van de gerechtelijke uitspraak en de datum van de overschrijving van het vonnis bij de burgerlijke stand. Het tijdsaspect van beide reeksen is voor de echtscheidingen dus niet gelijk. Voor de huwelijken is dit wel het geval.

B. Wettelijke samenwoning

Wettelijke samenwoning is de toestand van samenleven van twee personen die een verklaring hebben afgelegd overeenkomstig artikel 1476 van het Burgerlijk Wetboek. Dat artikel werd ingevoegd in het Burgerlijk Wetboek door de wet van 23 november 1998 tot invoering van de wettelijke samenwoning. Het is sinds 1 januari 2000 dat twee personen de mogelijkheid hebben om een verklaring van wettelijk samenlegging af te leggen.

Beide partijen mogen niet verbonden zijn door een huwelijk of door een andere wettelijke samenwoning en zij moeten bekwaam zijn om contracten aan te gaan overeenkomstig de

artikelen 1123 en 1124 van het Burgerlijk Wetboek om een verklaring van wettelijke samenwoning te kunnen doen. Dit komt neer op juridisch bekwaam zijn om een contract af te sluiten. Hierbij dient opgemerkt te worden dat er geen vereisten zijn met betrekking tot geslacht en verwantschap. Ook broers, zussen of andere gezinsleden, op voorwaarde dat ze samenwonen, kunnen zich dus laten verbinden door een verklaring van wettelijke samenwoning. Uit een verklaring van samenwoning op zich kan dus niets gehaald worden over de aard van de relatie tussen de twee gezinsleden die deze verklaring hebben gedaan.

De statistieken in de tabellen komen van Statbel en werden door hen opgesteld op basis van het informatietype “wettelijk samenwonen” (I.T. 123) van het Rijksregister. Dit informatietype bevat de gegevens met betrekking tot wettelijke samenwonen. In de statistiek werd echter niet alle gevallen van wettelijke samenwoning van dit informatietype opgenomen. Zeldzame gevallen met een tegenstrijd tussen informatie met betrekking tot de burgerlijke staat en het wettelijk samenwonen (gehuwd of gescheiden blijken te zijn binnen een redelijke observatieperiode) werden buiten beschouwing gelaten.

1.6 Tabellen

Dit subthema “huishoudens” begint met de **jaarlijkse evolutie** van het aantal private huishoudens en hun bevolking zoals het inleidend topic “jaarlijkse evolutie” van het thema “bevolking” doet voor de totale bevolking, de mannen en de vrouwen. Ook de evolutie van het aantal personen in zuiver collectieve huishoudens komt in dit eerste onderdeel van dit vierde onderthema aan bod.

Het tweede en derde onderdeel zijn respectievelijk gewijd aan de **grootte** van de private huishoudens en aan het **type** van de private huishoudens.

Het vierde subtopic van dit onderthema “huishoudens” handelt over de **huishoudenspositie naar leeftijd** enerzijds en de **huishoudenspositie naar nationaliteit** anderzijds. Tussen de huishoudenspositie en deze twee variabelen bestaat namelijk een belangrijke relatie. Om in overeenstemming te zijn met de vorige topics van het thema bevolking, in dezelfde lijn te blijven, werd gekozen, in het geval van de huishoudenspositie naar leeftijd, om de huishoudenspositie te kruisen met de classificatie van de levenscyclus in 11 levensfasen, die gebruikt wordt in het tweede subtopic van het thema bevolking op de website, leeftijdsstructuur. Voor de tabel over de nationaliteiten wordt de indeling naar België, EU-27 (zonder België), en andere, zoals in de eerste tabel van het subtopic nationaliteiten van het thema bevolking, gehanteerd.

Het laatste onderdeel tenslotte van dit subthema huishoudens handelt over het aantal **huwelijken** en **echtscheidingen** en het aantal betrokken personen bij een verklaring of stopzetting van wettelijke **samenwoning**.

Dit subthema “Nationaliteiten” bekijkt in het eerste topic de bevolking naar de huidige nationaliteit, in het tweede topic de bevolking naar geboortenationaliteit. Als derde werden beide nationaliteiten voor iedere individu in de wettelijke bevolking gekruist met als doel na te gaan hoeveel personen Belg zijn sinds de geboorte, hoeveel personen Belg geworden zijn in de loop van zijn/haar leven, enz.

REFERENTIES

CENTRAAL BUREAU VOOR DE STATISTIEK. *Begrippen* [online]. Centraal bureau voor de statistiek. Beschikbaar via: <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/methoden/begrippen/default.htm>

DEBOOSERE, P., LESTHAEGHE, R., SURKYN, J., LAMBERT, A., BOULANGER, P.-M., 1997. *Huishoudens en Gezinnen, Algemene Volks-en Woningtelling op 1 maart 1991, Volkstellingsmonografie nr. 4*. Brussel, Nationaal Instituut voor de Statistiek & Federale Diensten voor Wetenschappelijke, Technische en Culturele Aangelegenheden.

DEBOOSERE, P., LESTHAEGHE, R., SURKYN, J., WILLAERT, D., BOULANGER, P.-M., LAMBERT, A., LOHLÉ-TART, L., 2009. *Huishoudens en gezinnen in België, Sociaal-Economische Enquête 2001, Monografie nr. 4*. Brussel, Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie.

FOD Binnenlandse Zaken - Rijksregister www.ibz.rrn.fgov.be/index.php?id=2461&L=1

Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium) www.statbel.fgov.be

GEURTS, K., 2005. *Statistieken, De combinatie gezin & arbeid volledig ontrafeld*. In: OVER.WERK Tijdschrift van het Steunpunt WAV, 2005, (1).

LODEWIJCKX, E., DEBOOSERE, P., 2008. *LIPRO: een classificatie van huishoudens*. Brussel, SVR-Technisch rapport 2008(2).